

Travsport

Studiecirkeln

I en studiecirkel bestämmer deltagare och cirkelledare tillsammans studiernas inriktning. Det är bra att redan i början diskutera hur ni tycker att arbetet bör gå till, hur ofta ni vill träffas och vilket arbetstempo ni önskar hålla.

Första sammankomsten presenterar ni er förstås för varandra i cirkeln, antecknar varandras namn, adresser och telefonnummer. Berätta varför ni har valt just denna cirkel och vad ni väntar er av studierna.

I en studiecirkel som fungerar bra är alla aktiva i arbetet. Ta gärna upp och diskutera hur ni kan arbeta tillsammans så att alla kommer till tals. Kan ni läsa mellan sammankomsterna eller utföra något annat arbete då? Ni kan till exempel dela upp mellan er att ta reda på faktauppgifter som inte finns i boken.

Bläddra igenom boken tillsammans och försök att få en uppfattning om innehållet. Bestäm vilka avsnitt som förtjänar en grundlig behandling och välj ut diskussionsfrågor som intresserar er. Nöj er inte med de förslag till diskussionsfrågor som finns i denna studiehandledning, utan formulera egna frågor som kanske passar bättre till den inriktning ni vill ge studierna.

När studiecirkeln börjar närma sig sitt slut bör ni tillsammans utvärdera vad studierna har gett er, vad som har varit bra och vad som kunde ha varit bättre. Vill ni fortsätta med att studera något annat har ni då en erfarenhet att dra nytta av.

Tilläggsmaterial

Den som vill fördjupa sig i travsporten hittar några tips om litteratur och webbsajter på sidan 170 i boken. Internet är i dag en självklar källa; slå på ”trav” eller ”travsport” och mängder av källor föreslås. En annan lämplig fördjupning är förstås att gå och titta på travtävlingar, varför inte tillsammans i gruppen?

I dagspress tillhör inte travsporten det som brukar dominera sportsidorna, men större tävlingar bevakas liksom resultat från olika arenor.

Inledande avsnitt, s. 4-9, och baksidestext

- I bokens inledning diskuterar författaren bland annat travets förhållande till annan idrott när det gäller uppmärksamhet i media. ”... nästan allt som skrivs om trav handlar om pengar ... Varför nämns aldrig travet på kultursidorna? Inte ens när skribenterna försöker vara folkliga vågar de sig i närheten av travbanan”, skriver han. Hur ser ni på den mediala uppmärksamheten kring travet? Tycker ni författaren har rätt? Vilka skäl kan han finna till att det har blivit som det har blivit? Håller ni med?
- ”Travet är en stor folksport som lockar hundratusentals människor varje vecka”, upplyser baksidestexten om. Man skulle också kunna säga att travet är en sport som visserligen lockar hundratusentals, men som också miljontals svenskar är totalt ointresserade av. Medan även ljumt sportintresserade kan räkna upp namnen på några av fotbollsspelarna i landslaget eller svenska skidåkare som tagit medalj i OS och VM, så är det få som känner till travkuskar eller hästar. Vad beror det på att travets utövare är så anonyma? Ska vi skylla på medierna eller beror det på själva sporten? Håller ni med om beskrivningen?
- Om den stämmer, så har alltså travet sina hängivna anhängare, men få som gillar sporten lite grand eller ibland ... Antingen är man traventusiast eller inte. Kommer ni på några andra sporter som är likadana i det här avseendet? Vad sägs om bilsport, orientering, basketboll och golf?

- Baksidestexten påstår att trav är en "folksport". Vad menas med en folksport egentligen? Vilka är folksporterna i Sverige? Av sporterna i listan nedan, vilka skulle ni vilja se som folksporter? Varför?

Tennis	Bordtennis
Friidrott	Orientering
Volleyboll	Casting
Taekwondo	Bridge
Backhoppning	Skytte
Modern femkamp	Brottning
Triathlon	Ishockey
Schack	Galopp
Dressyr	Terränglöpning
Simning	Rodel
Cykel	Formel 1
Speedway	Dans
Kanot	Curling
Tyngdlyftning	Handboll
Fäktning	Rugby
Hästpolo	Fotboll
Baseball	Boxning
Cricket	Bowling
Längdskidåkning	Skridsko
Alpin skidåkning	Bandy

- Förmodligen tycker ni som går i cirkeln verkligen om travsporten. Varför?

Defilering, s. 10–29

Kapitlet handlar om de hästar som används inom travsporten och om deras namn.

- Vad står begreppen varmblodiga och kallblodiga hästar för, det vill säga vad är det för skillnader mellan varmblodiga och kallblodiga hästar? Vilka egenskaper är det som kännetecknar respektive typ? Vilka är vanligast inom travsporten?
- De varmblodiga och kallblodiga raser som finns i dag går att spåra tillbaka i tiden. Då finner man att de varmblodiga hästarna från början är utländska, medan de kallblodiga hästarna stammar från hästraser som funnits i Sverige och Norden. Vad är det för varmblodiga och kallblodiga hästar som används inom dagens travsport? Varifrån kommer de? Berätta vad ni vet om deras historia och egenskaper.

- Hästarnas namn beskrivs på sidorna 17–29. Just namnen är något som man lätt lägger på minnet – ett riktigt bra namn kan göra hästen känd och "sälja in" den hos publiken (även om hästens prestationer naturligtvis är viktigare än namnet). Kan ni ge exempel på namn som har blivit uppmärksammade? Ge gärna exempel på hästnamn som ni tycker är särskilt lyckade. Vad kännetecknar ett sådant namn?
- Hästarnas efternamn anger ofta varifrån de kommer, från vilket stuteri. Namn som Brodda, Hanover och Broline har blivit välkända eftersom flera framgångsrika hästar har haft de efternamnen. Vilka av namnen som tas upp på sidorna 21–29 känner ni till? Finns det några bestämda hästar som ni kommer att tänka på när ni läser namnlistan?
- Några av de berömda efternamnen antyder ett utländskt ursprung, men de flesta är namn på stuterier i Sverige. Var i Sverige ligger de? Är det några särskilda landskap som dominerar, ligger de flesta stuterierna i norra, mellersta eller södra Sverige?

Stallbacken, s. 30–57

- Boken betonar de många yrkesuppgifter som tränaren ska klara av, eller åtminstone ha ansvar för. Ge exempel på en travtränares arbetsuppgifter, så många som möjligt. Vilka av dem skulle tränaren kunna överlåta åt andra, vilka måste han själv utföra rent praktiskt?
- Försök att föreställa er att ni själva var travtränare med ansvar för ett antal hästar, bestäm själva hur många. Hur skulle er arbetsdag se ut? Vad skulle ni syssla med under olika delar av säsongen? Vilka praktiska problem tror ni att ni skulle träffa på och hur skulle ni kunna lösa dem?
- Tror ni att ni skulle trivas i rollen som travtränare? Vad finns det för glädjeämnen i yrket? Finns det också nackdelar?
- Vilka krav ställer ni på en bra travtränare?
- På sidorna 35–36 tar boken upp hur man kan äga en häst. Det finns en rad olika modeller för detta, ge exempel. Har ni själv ägt en häst på något sätt, eller planerar ni att bli hästägare? Vilken form av hästägande skulle passa er bäst?

- Föreställ er att ni äger en travhäst, bestäm själva vilken form av ägande som gäller. Fundera igenom
 - vilka kostnader som är förknippade med ägandet under ett års tid.
 - vilka inkomster ni – realistiskt – skulle kunna räkna med. Går affären ihop?
 - hur mycket tid ägandet skulle kräva.
- På sidorna 37–42 talas om proffs och amatörer, om A- och B-tränare samt om travsportens omfattning i Sverige. Vad är det egentligen för skillnad mellan en tränare som man kan kalla för professionell och en amatörtränare? Belys gärna med de regler som gäller för att man ska bli A-tränare.
- Proffs och amatörer finns inom alla möjliga områden, inom idrotten inte minst. Ibland diskuteras om samhället ska satsa på den smala eliten eller den bredare amatörverksamheten. Vad tycker ni i den frågan? Går det att satsa på båda? Vilken betydelse har amatörerna för proffsen och tvärtom? Vad kännetecknar en typisk amatör inom travsportens värld?
- Boken nämner att antalet tränare har gått ner inom travet dels på grund av pensionsavgångar, dels på grund av finanskrisen år 2009. Känner ni till liknande nedgångar inom andra verksamheter inom idrott eller folkrörelser? Är orsakerna desamma där eller beror tillbakagången inom exempelvis en del friluftsförbund på att befolkningen har fått andra intressen?
- Hur omfattande är travsporten i Sverige i dag? Belys med någon siffra. Jämför, om ni kan få fram uppgifter, med andra sporter som ni kan hämta i listan på sidan 2.
- En viktig person i travsammanhang är hästskötaren. Beskriv vad en hästskötarens uppgifter består av. Vad kännetecknar en bra hästskötare?
- Vilka fördelar och nackdelar finns i jobbet som hästskötare? Kanske har ni egna erfarenheter av att vara hästskötare eller kan fråga någon som är det nu.
- Med ungdomstravet, som är en ganska ny företeelse, vill man trygga återväxten inom travsporten. Berätta vad ni vet om ungdomstravet. Vilken omfattning har det i dag? Hur ser ni på ungdomstravets framtid?
- Boken talar också om så kallat bygdetrav och har ett värmländskt exempel. Vad är bygdetrav för något? Känner ni till bygdetrav från era egna trakter? Hur kan ett evenemang inom bygdetravet se ut?
- Monté är trav där man rider på hästarna i stället för att sitta i en sulky bakom hästen. Denna form av trav har expanderat kraftigt i Sverige under senare år. Var kommer den ifrån? Har ni själva varit med om monté? Varför tilltalar denna form av trav särskilt flickor? Och varför är flickor så dominerande inom ungdomstravet och inom ridning över huvud taget?

Där man ser ut som en miljon, s. 58–96

- Detta långa avsnitt är en sorts kalender över året där de viktigaste loppen presenteras, flera av dem riktigt utförligt. Hur ser ni på travåret som helhet? Tycker ni att det finns tillräckligt många intressanta lopp eller finns det plats för flera?
- ”Storloppen”, sådana som Elitloppet och Prix d’Amerique, känner de flesta till, och de brukar också bevakas av medierna. Men vilka är årets viktigaste lopp för er, de ni ser fram emot och inte vill missa? Har ni särskilt starka minnen av några lopp som ni kan dela med er av?
- Vissa av loppen har gamla anor, Prix d’Amerique har körts sedan 1920 och Elitloppet sedan 1952. Därmed har de blivit traditioner i stil med Vasaloppet på skidor eller Tour de France på cykel. Behöver travsporten dessa stora evenemang med lång historia? Vad betyder de stora loppen för travsportens plats i medierna, för att skapa intresse för sporten? Skulle travsporten fångas lika mycket om de inte fanns?
- I avsnittet nämns en mängd mer eller mindre kända hästar, kuskar och tränare. Några av dem, som Stig H Johansson, Ego Boy eller Copiad, har blivit legendariska namn i den svenska idrottshistorien, ungefär som Ingemar Stenmark eller Ulrika Knape ... men finns det flera namn inom travet som ni tycker väger tungt i svensk idrottshistoria? Gör tillsammans en lista över travsportens klassiska namn, en ”tio i topp” eller liknande, och förklara också varför just de namnen ska vara med.

- Får ni av beskrivningarna av travloppen en uppfattning om hur Sverige hävdar sig internationellt? Är vi bra eller medelmåttiga? Vilka är de främsta konkurrentländerna?

Storbanan - mellanbanan - småbanan, s. 97-112

- Avsnittet presenterar de travbanor som finns i Sverige. Börja med att titta på kartan på sidan 97. Det finns gott om travbanor i landet, och på de flesta håll. Finns det några områden där ni tycker att det skulle behövas en travbana till, eller ett par? Finns det några områden där ni slås av hur tätt travbanorna ligger? Kan det tyda på att det finns ett särskilt starkt intresse för trav i de delarna av landet?
- Travbanorna presenteras i kronologisk ordning. Man kan lägga märke till att flera travbanor kom till 1936 och i mitten av 50-talet, medan det har varit glesare med utbyggnaden under senare år. Finns det någon förklaring till att travbanorna anlades just då?
- Säkert känner ni till flera av travbanorna genom egna besök. Vilka travbanor känner ni bäst? Varför?
- Boken skiljer på storbanor, mellanbanor och småbanor. Vad innebär det att en travbana sorteras in i den ena eller andra gruppen, det vill säga vad är det som gör den stor, mellanstor eller liten?
- Vad krävs av en travbana för att den ska falla er i smaken? Skulle man lika gärna kunna dela in travbanorna i bra, halvbra och dåliga? Om ni själva skulle göra en sådan indelning av travbanor som ni känner till, hur skulle den bli? Är ni överens i gruppen om vilka som är bra och mindre bra?

I vinnarhålet, s. 113-139

- Travsport har alltid förknippats med spel. ”Utan spel inget trav?” frågar en underrubrik på sidan 113. Fundera på om travet skulle kunna existera utan spel och diskutera i gruppen. Värt att tänka på är till exempel att – många sporter spelar man knappast alls på, som simning eller skidåkning, men de lever vidare ändå – spel är lika vanligt kring fotboll som kring trav, så frågan är om fotbollen skulle överleva utan spelet, eller om den skulle förändras på något sätt

- det finns idrott med hästar som fascinerar många fastän spelet knappast existerar i sammanhanget, som hästhoppning eller dressyr.
- Olika grupper i samhället har haft olika inställning till spelverksamheten, och uppfattningarna har också skiftat över tiden. Redogör för vad ni vet om hur olika grupper sett på spelverksamheten och vilka skäl de haft.
- Det finns i våra dagar en klar nackdel med spelet kring travet, den att en del människor har svårt att kontrollera sitt spel och blir ”spelmissbrukare”. Det kanske inte är en relevant invändning, eftersom samma människor skulle spela på något annat, till och med något illegalt, om inte spelet inom travsporten fanns. Men det är ändå ett problem. Kan ni se några andra *nackdelar* med spelverksamheten inom travet?
- För att se det positiva: för den majoritet av spelarna som kan kontrollera sitt spel kan det erbjuda spänning och nöje, och har man tur kan man vinna en slant. Författaren summerar diskussionen på sidan 122 med ”utan spel, inget trav!” Det måste alltså finnas en hel del som är *positivt* med spelandet. Vad kan ni komma på?
- Vad säger er namnen Joseph Oller och George Julius? Vilken betydelse har de haft för spelet inom travet?
- Spelar ni själva? Vilka typer av spel tycker ni är bäst eller mest spännande? De olika formerna finns beskrivna på sidorna 122–131. Skulle ni ha intresserat er för trav även om ingen spelverksamhet varit tillåten kring loppet?
- Spel och vadhållning är ett vanligt tema i många filmer och deckare. En person förlorar så mycket pengar till en bookmaker att han blir uppsökt av dennes torpeder som hotar eller misshandlar honom så mycket att han stjälar för att kunna betala skulden – eller fortsätter att spela ännu mer och förlorar allt han äger. Plats för spännande intriger, dramatik och ibland rätt mycket våld. Sådana historier utspelas praktiskt taget aldrig kring V65 och de andra populära svenska spelen. Varför inte?
- Ett travlopp är en kapplöpning för hästar. I samband med den kan man satsa pengar på vinnare eller plats eller spela någon mera komplicerad variant. I princip skulle samma sak kunna äga rum för andra typer av kapplöpningar. V65 skulle exempelvis kunna spelas för olika lopp

vid SM i simning. Det är fullt tänkbart att satsa en slant på vinnare eller plats i en orienteringstävling. Man skulle kunna ge deltagarna i Vasaloppet olika odds och spela på dem också. Och så vidare. Ändå görs det i väldigt blygsam omfattning. Varför? Har dessa tävlingar så mycket intressant att erbjuda i sig själva att man inte behöver spelet för att attrahera en publik? Eller har man förbisett en viktig inkomstkälla som varit välkänd inom travet i många decennier?

- Ett avsnitt i boken, sidorna 132–139, heter ”Att läsa programmet”. Detta är sannerligen inte det enklaste och mycket krångligare än att ta till sig den information som krävs för att man ska förstå en fotbollsmatch. Är det er erfarenhet att travvännerna verkligen använder programmen och studerar dem inför ett lopp? Hur gör ni själva?
- Kan man säga något allmänt om travsportens utövare, publik och spelare utan att bli generaliserande och fördomsfull? Är det folk som
 - tycker mycket om djur
 - tycker mycket om tävlingar och kamp
 - tycker om spel
 - tycker om att hålla på med krångliga uträkningar?

